

ТУТ УЖЕ 100 РОКІВ Б'ЄТЬСЯ СЕРЦЕ ЗАЛІЗНИЦІ

(Закінчення. Початок на 1 стор.)
Екскурс в історію

Споруда управління залізниць – третій із будинків, зведених спеціально для Дирекції залізниць у Львові. До появи першого з них залізниця орендувала ще два приміщення: на площі Маріацькій, 8 (пл. Міцкевича) та на вулиці Панській, 24/26 (вул. Винниченка). Відомий львівський дослідник архітектурної старовини та історії залізниць Ігор Сьомочкін пояснив “Львівському залізничнику”, що періодичні зміни адреси головної будівлі залізничників були зумовлені постійним розширенням штату.

– Управління першої “дирекційної садиби” було зведене у Львові у 1887 році. Знаходилося воно на вулиці Маєрівській (вул. Січових стрільців) у будинку, добре відомому львів'янам саме через його наскрізний проїзд Крива Липа. Будинок побудований за проектом архітектора В. Раєвського, який відзначався пишним декором фасаду та емблемою залізниць – легендарною скульптурою Меркурія, що ногою спирається на крилате колесо, яке уособлює рух і торгівлю.

У 1893 році всі австрійські залізниці, у тому числі й у Галичині, стали державними. Збільшилася кількість працівників, тож у будинку Дирекції стало тисно. Відтак у 1897 році з'явилася нова будівля на сучасній вулиці Огієнка, 5 – палац графа Голуховського (тепер це поліклінічне відділення Клінічної лікарні Львівської залізниці).

На початку ХХ ст. активізується будівництво житлових та адміністративних споруд магістралі. Діставши від уряду кредит в обсязі восьми мільйонів крон, у 1912 році Дирекція розпочала спорудження нового адміністративного будинку. Завершилося будівництво у 1914 році, якраз напередод-

ні початку Першої світової війни. Як засвідчують історичні документи, відкриття цього будинку стало важливою подією тогочасного Львова, – розповів передісторію будівництва сучасного будинку управління Львівської залізниці Ігор Сьомочкін.

Інший дослідник-львовознавець, кандидат історичних наук, доцент ЛНУ ім. Івана Франка Ігор Лильо відзначає, що зведенню нової споруди передував серйозний конкурс будівельних проектів, на якому несподівано для багатьох “переміг” проект польського архітектора Збігнева Брехвіча-Левинського.

– У цьому конкурсі перші місця здобули роботи Я. Завейського, Р. Бандурського, А. Захаревича, Л. Соколовського, С. Піотровського та С. Фертнера. Однак до реалізації був прийнятий позаконкурсний проект З. Брехвіча-Левинського.

Архітектор врахував усі запити та побажання замовників, які в поєднанні з мистецьким смаком дали чудовий результат. Як демонструє час, він створив найкращі умови для роботи не тільки своїх сучасників, а й майбутніх поколінь. Будівля і у сто років виглядає, як недавно споруджена, – поділився знаннями та враженнями Ігор Лильо.

За “дверима” сучасності

Справді, і нині управління залізниці – велична будівля з естетично облагородженою прилеглою територією, але по-справжньому і працівників, і багатьох відвідувачів вражає рівень якості внутрішнього ремонту. Інтер'єр будинку управління витриманий у строгому і водночас урочистому стилі: вестибюлі розбиті арками на колонах, декоративна ліпнина на стінах, мармурова підлога, масивні дубові двері, гарні стилеві світильники тощо.

Зводилася будівля із використанням найякісніших тогочасних матеріалів, але все ж такою розкішною вона була не завжди. Її “омолодження” розпочалося наприкінці 90-х років минулого століття з ініціативи колишнього Міністра транспорту і зв'язку України – Генерального директора Укрзалізниці Георгія Кірпи якраз тоді, коли Георгій Миколайович очолив Львівську залізницю. Потім

саду. Скажу відверто, зробити це було дуже непросто. Зразок старої штукатурки ми відвезли для аналізу у Польщу. Лише після ретельних досліджень були визначені матеріали, необхідні для якісного і надійного виконання зовнішніх робіт, – розповідає В'ячеслав Борисович. – Ремонт фасаду було завершено у 2000 році, і, як бачите, досі на ньому нема жодної тріщини.

Варто сказати, що керівництво залізниці ставило собі за мету не лише капітально відремонтувати будівлю, а й зробити максимально комфортними умови праці залізничників. Тож ремонтні роботи, як кажуть, від стелі до підлоги, було проведено в усіх кабінетах. Робочі приміщення ремонтувалися за євростандартами. Разом із тим їх одразу ж укомплектували новими сучасними меблями, спроектованими й виготовленими спеціально для кожного приміщення з урахуванням його особливостей.

Нового сучасного вигляду набула і дільня управління, споряджена сучасним кухонним обладнанням.

Під час капітального ремонту даху його вкрили метало черепицею. Встановили багато різноманітних інженерних пристосувань для боротьби зі снігом та льодом, оновили систему електрообігріву та громозахисту.

Оскільки практично в кожному

ки укомплектовані енергозберігаючими лампами тощо.

Я переконаний, що після такого ремонту споруда послужить ще щонайменше 100 років.

Інженер з охорони праці господарської служби Олена Матросова, яка працює тут уже тридцять років і брала безпосередню участь у процесі ремонту, зокрема в частині паспортизації об'єкту, із власного досвіду знає, як працювалося людям у період оновлення та що змінилося після нього.

– Будівля управління завжди була гарною, але якщо порівнювати її стан у 1984 році, коли я вперше сюди прийшла, і те, як вона виглядає зараз, то це два абсолютно протилежні рівні якості. Як і багато колег-залізничників, добре пам'ятаю період, коли велися активні ремонтні роботи. Відверто кажучи, про комфорт тоді не йшлося, адже, щоб дістатися робочого місця, іноді потрібно було долати будівельні “барикади”. Щоправда, процес ремонту та його логістика були організовані дуже грамотно – ремонти проводилися почергово, починаючи з верхніх поверхів. Про ці тривалі незручності ми вже забули, натомість нині працювати у гарно облаштованих і комфортних приміщеннях – одне задоволення.

Важлива знахідка

Із капітальним ремонтом споруди управління пов'язана ще одна дуже цікава історія, яку свого часу газеті розповів тодішній заступник начальника господарської служби, а нині ветеран транспорту Георгій Сава. Як з'ясувалося, завдяки реставрації будинок вдалося не лише відновити, а й остаточно закріпити за залізницею майнове право на нього. Почавши ремонтні роботи у приміщенні, де тепер знаходиться кімната для відвідувачів, будівельники натрапили на стару металеву скриньку. Відкривши її, побачили купу поживклих від часу документів. Деякі з них буквально розсипалися в руках, а от решту вдалося зберегти. Серед них – оригінальний план управління залізниці, креслення архітектора Брехвіча-Левинського, а найголовніше – лист директора державної залізниці у Львові Рибіцького до Галицького намісництва, датований 11 січня 1911 року, у якому зазначалося, що дирекція придобала ділянку (на місці сучасного розташування будівлі – авт.) і за рахунок державних коштів розпочала спорудження адміністративного будинку.

Ці документи стали визначальними у судовій справі, яка поставила крапку в майновому конфлікті між залізницею та державними установами, що намагалися забрати будинок управління у Фонд комунальної власності. Таким чином будинок, зведений сто років тому талантом думки архітектора і працюючими руками будівельників, не змінив ні свого власника, ні призначення. Сподіваємося, так буде і в наступні сто років!

Андрій ВЕЗДЕНКО, Оксана ЛОЇК
Фото Андрія ВЕЗДЕНКА та з архіву